

Stičišče za davčno pravičnost

V Sloveniji smo na pobudo Ekvilib Inštituta in Platforme SLOGA oblikovali *Stičišče za davčno pravičnost*, da bi zadostili potrebi po bolj strukturirani obliki dialoga in sodelovanja vseh akterjev, katerih delovanje je povezano s področjem globalne davčne pravičnosti. Namen stičišča je s povezovanjem doseči sinergije vseh deležnikov, ki delijo zavezo za večjo pravičnost mednarodnega davčnega sistema in transparentnost mednarodnega poslovanja ter želijo poglobiti razumevanje te z razvojem tesno povezane tematike. Hkrati želimo s tem prispevati tudi k večji skladnosti politik za razvoj, sploh v času, ko država načrtuje pripravo posebnega programa za izpolnitev zaveze, da bomo za uradno razvojno pomoč namenili 0,33 % BDP na leto, za razliko od 0,13 %, kolikor smo dosegli v letu 2015.

Cilj tega dokumenta je povabiti širok krog akterjev k sodelovanju pri oblikovanju aktivnosti *Stičišča za davčno pravičnost* in okvirno načrtovati njegovo delovanje.

Ozadje

Izmikanje plačila davka predstavlja resen razvojni problem. Ocenjuje se, da vsako leto približno 1.000 milijard ameriških dolarjev odteče iz držav v razvoju, kot posledica izmikanja davkom, kar predstavlja skoraj 10-kratnik svetovne uradne razvojne pomoči. Davčne utaje in izogibanje davkom predstavljajo državam v razvoju veliko izgubo. Svetovna banka ocenjuje, da vsako leto 500 do 800 milijard USD na nedovoljene načine zbeži iz držav v razvoju. Več kot 65 % teh nelegalnih pobegov izhaja iz davčnih utaj multinacionalk in naklepnega izogibanja davkom. Kapital, ki beži iz držav v razvoju, pa pogostokrat konča v davčnih oazah držav članic EU.

Z izogibanjem davkom in koriščenjem davčnih oaz pa multinacionalke in države, ki jim to omogočajo, škodijo tudi državljanom in drugim podjetjem Evropske unije. Ogrožene so javne storitve in infrastruktura in s tem kakovost življenja v Evropski uniji, z vedno bolj podhranjenimi izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami se zavira razvoj in inovativnost Evrope, ustvarja se nepoštena konkurenčna prednost za multinacionalke, kar ogroža lokalna podjetja, ki so največja skupina zaposlovalcev, vedno bolj izrazito je pomanjkanje prave trajnosti v poslovanju, kar vpliva na zaposlene in lokalni razvoj, povečujeta se neenakost in revščina.

Ekvilib Inštitut se je že leta 2013, v okviru vseevropskega projekta Beg kapitala, pridružil evropskim civilno družbenim organizacijam, ki se zavzemajo za davčno pravičnost. Davčna pravičnost je od takrat jasno opredeljena kot pomemben del razvojnih vprašanj.

Do sedaj smo se akterji, ki delujemo na tem in sorodnih področjih, srečevali neredno na občasnih dogodkih, ter sodelovali le ob specifičnih pobudah, a v zadnjih mesecih se je pojavila potreba po vzpostavitvi bolj strukturirane oblike sodelovanja vseh akterjev, katerih delovanje se povezuje s področjem davčne pravičnosti in ki se ali bi se morali vključevati v dialog na tem področju. Zato smo v okviru platforme razvojnih in humanitarnih organizacij SLOGA oblikovali stičišče, katerega namen je s povezovanjem doseči sinergijo vseh, ki z nami delijo zavezo za večjo pravičnost mednarodnega davčnega sistema, ter poglobiti naše razumevanje tematike, ki je že po naravi tehnična in zato mnogokrat zanemarjena, ko se pogovarjamo o razvojnih vprašanjih.

Koristi tesnejšega sodelovanja vseh deležnikov so znane. In pri tovrstni tematiki, ki je tehnične narave, je še posebej pomembno, da imamo vsi, ki delujemo na področju davčne pravičnosti, v kolikor je le mogoče skupno razumevanje tega, katera so ključna vprašanja politik, in katere naj bi bile ustrezne zahteve zagovorništva. Bolj strukturirano sodelovanje nam zagotavlja forum sogovornikov, znotraj katerega se razvijejo skupna stališča o politikah in oblikujejo skupne akcije, obenem pa se izognemo nepotrebnemu podvajanju. Enotnejši glas predstavlja obenem možnost za povečanje vpliva našega zagovorništva in kampanj, medtem ko raznolikost članstva v stičišču zagotavlja bogastvo perspektiv in izkušenj, ki bodo okrepili razumevanje in znanje znotraj skupine.

Načini dela

Stičišče je oblikovano v okviru platforme slovenskih nevladnih organizacij Sloga in bi se sestajalo glede na pobude sodelujočih na lokaciji Sloge ali Ekvilib Inštituta. V kolikor se v določenem obdobju planira večje aktivnosti, se sodelujoči lahko odločijo, da je potrebno in zaželeno, da se sestaja bolj redno in v prostorih sodelujočih organizacij.

Na sestankih se bodo pisali zapisniki. Odgovornost za pisanje zapisnika v začetku prevzema Ekvilib Inštitut. Zapisnike se posreduje vsem sodelujočim v roku enega tedna po sestanku. Zbiranje točk dnevnega reda posameznega sestanka bo organiziral Ekvilib Inštitut najkasneje teden dni pred sestankom.

Sestanki bodo namenjeni (med drugim) izmenjavi informacij in strateškemu načrtovanju za povečanje učinkovitosti našega dela na področju davčne pravičnosti.

Sodelovanje

K sodelovanju v *Stičišču za davčno pravičnost* so vabljeni vse članice platforme slovenskih nevladnih organizacij Sloga, druge nevladne organizacije, javne inštitucije, podjetja in posamezniki/posameznice, ki so pripravljeni konstruktivno sodelovati kot del skupine in ki z nami delijo zavezo za večjo pravičnost mednarodnega davčnega sistema. Sodelujoči lahko ob kateremkoli trenutku svobodno zapustijo stičišče.

Področja dela

Stičišče bo delovalo predvsem na področjih usposabljanja vseh akterjev, oblikovanja odzivov na politike, zagovorništva, kampanj ter usposabljanja, izobraževanja in ozaveščanja javnosti.

V preteklosti smo se organizacije, ki delujemo na področju davčne pravičnosti, zavzemale predvsem za povečanje transparentnosti dejavnosti multinacionalk, in za večjo transparentnost pri izmenjavi z davki povezanih informacij med državami.

Osrednje točke našega delovanja so bile:

- Zavzemanje za uvedbo standarda za poročanje po državah za vse multinacionalke - pogoj, ki bi pripravil podjetja, da javno poročajo o celotnem spektru svojih dejavnosti v vsaki od držav, v kateri poslujejo.
- Uvedba avtomatske izmenjave informacij za davčne informacije med državami. Ta zahteva se je razvila v zagovarjanje uvedbe ne-vzajemne izmenjave informacij med državami, kar bi omogočalo državam v razvoju, da koristijo dostop do informacij, ne da bi se morale obvezati k vzajemni izmenjavi podatkov, dokler ne dosežejo potrebne ravni zmogljivosti za vzajemno izmenjavo.
- Zavzemanje za spremembe pristopa k pogajanjem o davčnih sporazumih, ki jih sklepa Slovenija z državami v razvoju, ki bi bil pravičnejši pri porazdelitvi davčnih pravic med vsemi podpisniki sporazuma, ne bi dajal prednosti interesom razvitih držav in bi vseboval celovito oceno finančnih učinkov na posamezno državo v razvoju.
- Zavzemanje za ustanovitev medvladnega davčnega organa pod pokroviteljstvom OZN, v okviru katerega bi pri reformi veljavnega mednarodnega davčnega sistema kot enakopravne partnerice sodelovale tudi države v razvoju.

- Nedavno se organizacije tudi osredotočamo na izboljšanje transparentnosti okoli lastništva podjetij, ter se zavzemamo za uvedbo javnega registra, ki bi vseboval imena dejanskih upravičenih lastnikov podjetij.

Te zahteve so še vedno aktualne in bi ostale glavni del delovanja stičišča.

Poleg tega so nekatere organizacije prav tako začele raziskovati povezave med človekovimi pravicami in davčno pravičnostjo, drugi delajo na obdavčitvi finančnih transakcij, ki raziskuje alternative za škodljivo davčno tekmovanje med državami, in nekatere organizacije svoje delovanje povezujejo z vprašanji domače revščine v posameznih državah EU.

Pomembnost pomena posameznega področja dela se lahko poveča z razvojem stičišča.

Koordinator *Stičišča za davčno pravičnost*:

Ekvilib Inštitut

Naslov: Šišenska 89, 1000 Ljubljana
Projektna pisarna: Medvedova 28, 1000 Ljubljana
Telefon: 01 430 37 51
Fax: 059 035 581

Kontaktna oseba: Maruša Babnik
E-pošta: marusa@ekvilib.org
Mobilni telefon: 040 391 178

Projekt *Svetovljanska Evropa* platforme SLOGA financira
Evropska komisija in delno sofinancira Ministrstvo za zunanje
zadeve Republike Slovenije.
Projekt *Gibanje za davčno pravičnost* Ekvilib Inštituta sofinancira
Evropska unija.

